

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA‘LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

TURIZM VA SERVIS KAFEDRASI

Qo‘lyozma huquqida
UDK:338.46:57.026(575.1)

TURSUNOVA SHAHNOZA FARHOD QIZI

**EKOLOGIK OTELLAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH
MUAMMOLARI**

**71010101 –Mehmonxona xo‘jaligini tashkil etish va boshqarish
mutaxassisligi bo‘yicha**

Magistr akademik darajasini olish uchun yozilgan

D I S S E R T A T S I Y A

Ilmiy rahbar:
i.f.n. dotsent., Abidova D.I.

TOSHKENT – 2023

Magistrlik dissertatsiya ishi “ _____ ”
kafedrasida dastlabki himoyadan o‘tgan.

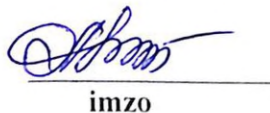
_____ -sonli bayonnoma“ _____ ” _____ 2023 y.

Kafedra mudiri: I.A. Axmedov

imzo

08.05.2023 y.
sana

Ilmiy rahbar: D.I. Abidova

imzo

_____
sana

Talaba: SH.F. Tursunova

imzo

_____
sana

Dissertatsiya Magistratura bo‘limida 2022 yil “ _____ ”

№ _____ raqamli bilan ro‘yhatga olingan.

ANNOTATSIYA

Bugungi kunda globalashtirish jarayonlari jahon iqtisodiyotining barcha sohalariga ta'sir ko'rsatdi, shu jumladan, XX asrning ikkinchi yarmidan boshlab muhim transformatsiyadan o'tgan jahon mehmonxona xizmatlari bozoriga ta'sir ko'rsatdi. Keyingi o'n yilda ayrim mamlakatlarda mehmonxonalarni ekologlashtirish ularning faoliyati konsepsiyasiga aylantirilib, mehmonxona biznesi sohasidagi innovatsiyalarning zamonaviy yo'nalishi sifatida eko-mehmonxonalar tashkil etildi. Eko-mehmonxonalarni tashkil etish va rivojlantirish mehmonxona xo'jaligi sohasi faoliyatining yangi trendidir. Mehmonxona korxonalarini ekologiyalashtirishni joriy etish ularning turistik jozibadorligini oshirishga xizmat qilib, jahon turizm bozorida raqobatbardosh ustuvorlik yaratmoqda. Shu munosabat bilan mehmonxona sektorini rivojlantirishning yangi tendentsiyalaridan biri ekologik mehmonxonalar (eko-mehmonxonalar) qurishdir. Ekologik mehmonxona - bu ekologik sertifikatlangan mehmonxona bo'lib, uning maqsadi atrof-muhitga salbiy ta'sirini minimallashtirish orqali atrof-muhitni yaxshilashdir.

Kalit so'zlar: *eko-mehmonxona, eko-texnologiyalar, atrof muhimi muhofaza qiluvchi savodxonlik, eko-tourism, environmentist strategiyalar, eko-sertifikatlangan mehmonxonalar, yashil kalit dasturi, ekologik xayfsizlik iste'molchilari, eko-texnologiyalar, ekologik savodxonlik*

SUMMARY

Today, the processes of globalization have affected all sectors of the world economy, including the World hotel services market, which has undergone a significant transformation since the second half of the 20th century. In the next ten years, the ecology of hotels in some countries was transformed into the concept of their activities and eco-hotels were established as a modern direction of innovation in the field of hotel business. The organization and development of eco-hotels is a new trend in the activities of the hospitality industry. The introduction of the environmentalization of Hotel Enterprises is creating a competitive priority in the world tourism market, serving to increase their tourist attractiveness. In this regard, one of the new trends in the development of the hotel sector is the construction of eco-hotels (eco-hotels). An environmental hotel is an environmentally certified hotel whose purpose is to improve the environment by minimizing its negative impact on the environment

Key words: *eco-hotel, eco-technologies, environmental literacy, eco-tourism, environmental strategies, eco-certified hotels, Green Key program, environmental services consumers, eco-technologies, environmental literacy*

MUNDARIJA

Annotatsiya.....	4
Mundarija.....	6
Keltirilgan jadvallar ro'yxati.....	7
Keltirilgan rasmlar ro'yxati.....	7
Keltirilgan qisqartmalar.....	7
KIRISH.....	8
Dissertatsiya mavzusining asoslanishi va uning dolzarbligi	8
Tadqiqot maqsadi va vazifalari.....	8
Tadqiqotning asosiy muammolari va savollari	8
Tadqiqot obyekti va predmeti.....	10
Tadqiqot ilmiy yangiligi.....	10
Dissertatsiya tarkibining qisqacha tavsifi.....	10
I BOB. ADABIYOTLAR SHARHI.....	11
1.1. Mavzuga oid ilmiy-nazariy qarashlar sharhi.....	11
1.2. Mavzuga oid mahalliy me'yoriy-huquqiy hujjatlar sharhi.....	16
1.3. Mavzuga oid ilmiy adabiyotlar sharhi.....	18
II BOB. METODOLOGIYA.....	21
2.1. Ma'lumotlarni to'plash jarayoni.....	21
2.2. Tahlil uchun qo'llaniladigan usullar.....	21
2.3. Tadqiqot jarayonida kutilayotgan muammolar va ularning yechimi.....	22
2.4. Tadqiqotdan kutilayotgan ilmiy va amaliy natijalar.....	24
III BOB. TAHLIL VA NATIJALAR.....	27
3.1. Ekologik otellar faoliyatini ilmiy nazariy asoslari.....	27
3.2. Ekologik otellar faoliyatini o'rganishning horijiy tajribasini qo'llash.....	35
3.3. Eko reviziya va uni tabiatga bo'lgan ta'siri.....	42
3.4. Elektron kataloglar yordamida ekologik mehmonxonalar brendinishakllantirish istiqbollari.....	54
XULOSA.....	62
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.....	66

KIRISH

Dissertatsiya mavzusining asoslanishi va uning dolzarbligi. Megapolislar va yirik shaharlar ko'plab aholisi shovqin-surondan, shahar sho'vqinidan va chang mavhum bo'lish va ta'tilga vaqtlarini tinch va osoyishta, eng muhimi, ekologik toza joylarda o'tkazishni intilmoqdalar. Mehmonxonalaridagi zamonaviy ekologik dasturlarga elektr energiyasini tejash, qayta ishlatilishi mumkin bo'lgan maishiy buyumlar, chiqindilarni yo'q qilish va qayta ishlash, energiya tejaydigan texnologiyalardan foydalanish va keyinchalik izdoshlarini o'qitishga qodir xodimlarni o'qitish kiradi. Ko'pincha bu sezilarli iqtisodiy foyda keltiradi. Ekologik tashabbuslar mehmonxona imidjini yaxshilash orqali ham foyda keltiradi. Ko'pgina eko-faollar yangi ekologik texnologiyalardan foydalanadigan dunyo bo'ylab mehmonxonalarga tashrif buyurishni birinchi o'ringa qo'yishadi, ular uchun ekologik ta'lim jarayonida ishtirok etish haqiqati muhimdir. Mehmonxonalar, o'z navbatida, o'zlarini yaratish va targ'ib qilishni birinchi o'ringa qo'yadilar, bu erda ular atrof-muhitga g'amxo'rlik qilish sohasidagi yutuqlarini tavsiflovchi bo'limlarni shakllantirish imkoniyati bo'ladi. Mehmonxona biznesi o'z xarajatlarini kamaytirish uchun ham, ko'proq mehmonlarni jalb qilish uchun ham yashil rangga aylanishi kerak - chunki odamlar tobora diqqatli bo'lib bormoqda.

Tadqiqot maqsadi va vazifalari. Dissertatsiyaning asosiy maqsadi ekologik otellarni faoliyatini takomillashtirish muammolari bo'yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqish. Ushbu maqsadni amalga oshirish uchun quyidagi vazifalarni bajarish kerak bo'ladi. Jumladan:

- ekologik otellar faoliyatini ilmiy nazariy asoslarini tadqiq etish;
- ekologik otellar faoliyatini o'rganishning xorijiy tajribasini qo'llash;
- ekologik reviziya va uni tabiatga bo'lgan ta'sirini o'rganish;
- korxonalarining umumiy vazifalari va tegishli amaliy faoliyatini tahlil qilish;
- korxonalar ekologik faoliyatining barcha turlarini shartli ravishda ichki ekologik faoliyatni o'rganish;